

16

Green Deal Decentrale duurzame energieopwekking

Betrokken partijen:

Federatie E-decentraal, vereniging van partijen die actief zijn in kleinschalige, decentrale energie-opwekking (lokale energie-initiatieven, energiebedrijven en netbeheerders, banken actief in groenfinanciering, de branchevereniging Duurzame energie koepel). Rijksoverheid: ministerie van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie, ministerie van Infrastructuur & Milieu en ministerie van Binnenlandse Zaken & Koninkrijksrelaties.

Initiatief

- De vereniging beoogt een bijdrage te leveren aan de professionalisering van honderden lokale en regionale (duurzame) energie-initiatieven;
- Veel initiatieven zijn namelijk erg ambitieus en enthousiast, maar het ontbreekt vaak aan specifieke vakkennis en toegang tot financiering;
- Daardoor stranden veel op zich goede lokale initiatieven.

Resultaat

- E-decentraal wil de belangrijkste spreekbuis en kennisbasis worden voor kleinschalige (duurzame) energie-opwekkingsinitiatieven in steden, dorpen woonwijken, straten, industrieterreinen;
- E-decentraal wil in 2012 de voornaamste knelpunten bij circa 250 bekende initiatieven inventariseren en een plan van aanpak maken;
- Er zal een systeem van zelfevaluatie worden opgezet, waarmee deelnemers aan de hand van een checklist zelf haar kwaliteit kan verbeteren;
- De belangrijkste knelpunten in wet- en regelgeving worden in overleg met betrokken overheden geïnventariseerd en waar mogelijk opgelost;
- Verder worden financieringsconstructies ontwikkeld en worden instrumenten (bv website) ontwikkeld om kennis over te dragen.

Hulp Rijksoverheid

- Geeft financiële ondersteuning aan de oprichting van E-decentraal;
- Geeft waar mogelijk opvolging aan door E-decentraal aangedragen knelpunten die de invoering van lokale energie-initiatieven in de weg staan.

Contact

M. Wagenaar
marieke@e-decentraal.com

www.e-decentraal.com

17

Green Deal Geo Power Oudcamp e.a.

Betrokken partijen

Geo Power Oudcamp, consortium Flora Holland, HVC en Westlandinfra.

Rijksoverheid: ministerie van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie en ministerie van Infrastructuur & Milieu.

Initiatief

Dit is een Green Deal in het kader van 'Kas als Energiebron', waarin Productschap Tuinbouw, LTO Glaskracht Nederland en het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie samenwerken aan een klimaatneutrale glastuinbouw. Het gaat om twee projecten met diepe aardwarmte (3500-4000 m).

Resultaat

- Toepassen diepe aardwarmte door Geo Power Oudcamp; dit is een cluster van 8 glastuinbouw-bedrijven. Daarmee wordt jaarlijks 20 miljoen m³ gas bespaard en het levert 36 kton CO₂-reductie op;
- Toepassen diepe aardwarmte door het bedrijventerrein Flora Holland, 120 ha glastuinbouw en in een nieuwbouwwijk. Dit bespaart jaarlijks 12 miljoen m³ gas en brengt een reductie van 22 kton CO₂;
- Kennis en ervaring worden actief gedeeld.

Hulp Rijksoverheid

- Onderzoekt de mogelijkheid van een verbrede garantstelling (onder meer gerelateerd aan een hoger plafond, samenwerking met private verzekeraars) voor het afdekken van het geologisch risico voor diepe aardwarmteprojecten;
- Brengt de partijen en energiebedrijven bij elkaar voor het beschikbaar krijgen van kennis van de ondergrond;
- Versnelt de vergunningverlening van de feitelijke winning van aardwarmte via aanpassing van de mijnbouwwet.

18

Green Deal Groene Investeringsmaatschappij (GIM)

Betrokken partijen

Holland Financial Centre, waarin onder andere zijn vertegenwoordigd ING, ABN-AMRO, APG groep, PGGM, ASR bank, Delta Lloyd, Aegon, KPMG, Autoriteit Financiële Markten, en anderen. Rijksoverheid: ministerie van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie en ministerie van Infrastructuur & Milieu.

Initiatief

Het Holland Financial Centre (opgericht in 2007) ontwikkelt initiatieven die bijdragen aan het in stand houden van een sterke, open en internationaal concurrerende financiële sector in Nederland.

- Initiatiefnemers van projecten ervaren vele belemmeringen. Één daarvan is de financiering van initiatieven;
- Initiatiefnemers geven aan dat zij vaak belemmeringen ondervinden op het moment dat zij op zoek gaan naar financiering van hun initiatief, terwijl onder het project op zich een rendabele businesscase ligt;
- Ook bij de financiële instellingen bestaat het besef dat financiering van duurzame projecten vaak ten onrechte een belemmering is. Een goed functionerende financieringsmarkt blijkt een belangrijke voorwaarde voor groene groei;
- Vanuit de financiële wereld wordt het belang van een gezamenlijke aanpak onderkend en daarom onderzoekt het Holland Financial Centre (HFC) de mogelijkheden om een Groene Investeringsmaatschappij (GIM) op te richten;
- Dit sluit aan bij het Finance and Sustainability speerpunt van HFC, met als doel het bevorderen van de financiering van de overgang naar een duurzame economie;
- Een GIM moet aanvullend op de business van bestaande financiële instellingen een rol vervullen teneinde meer duurzame projecten daadwerkelijk financierbaar te maken, zowel voor de koplopers als de brede toepassing die daar op moet volgen.

Resultaat

Haalbaarheidsonderzoek: Het Holland Financial Centre voert een haalbaarheidsonderzoek uit. De complexiteit en verscheidenheid van de knelpunten bij financiering vraagt om nader inzicht in de elementen die bij de problematiek een rol spelen. Dit goede inzicht is nodig om een GIM op te richten wat in praktijk ook daadwerkelijk leidt tot een verbeterde financiering van duurzame projecten. Het onderzoek geeft daarmee ook de onderbouwing van nut en noodzaak van een GIM.

Hulp Rijksoverheid

- Voor het haalbaarheidsonderzoek leveren de ministeries van EL&I en I&M een financiële bijdrage. Het haalbaarheidsonderzoek is een samenwerking tussen financiële instellingen en overheid. Het inzichtelijk maken van knelpunten is tenslotte een maatschappelijk belang;
- Voor de ervaringen uit de praktijk heeft het ministerie van EL&I in overleg met de initiatiefnemers van de Green Deal specifieke cases aan Holland Financial Centre overhandigd.

Contact

T. Willems
willems@hollandfinancialcentre.nl
T +31 20 708 58 03
M +31 6 301 51 751

www.hollandfinancialcentre.nl
www.hollandfinancialcentre.com

19

Green Deal Green Environmental Technology

Betrokken partijen

Green Environmental Technology en LTO Nederland.

Rijksoverheid: ministerie van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie en ministerie van Infrastructuur & Milieu.

Initiatief

Het bedrijf Green Environmental Technology wil duurzame energie bevorderen en de waterkwaliteit verbeteren. Hiervoor heeft het bedrijf een nieuwe innovatieve techniek ontwikkeld om mest te vergisten en te verwerken: de Agri MoDEM. De Agri MoDEM is een tweede generatie vergistingsstelsel voor biomassa. De techniek biedt goede kansen om van de agrarische sector een energieproducent te maken.

Resultaten

Agri MoDEM wordt geïnstalleerd op 200 bedrijven in Nederland. Op deze bedrijven zal een productie van 20 miljoen m³ groen gas per jaar worden gerealiseerd.

Hulp Rijksoverheid

- De overheid subsidieert Groen Gas vanuit de SDE+;
- De overheid zal het vergunningstraject voor kleinschalige vergisting versnellen, door de handreiking vergisting voor gemeenten aan te passen indien nodig;
- De overheid start een onderzoek naar de mogelijkheden van transport en vervoer van mest van verschillende bedrijven naar één vergister, zonder dat daar onnodig veel administratieve lasten bij komen kijken;
- De overheid levert een maximale inspanning bij de onderhandelingen met de Europese Commissie om producten uit digestaat als gevolg van mestverwerking af te kunnen zetten als kunstmestvervanger.

Contact

Green Energy Technologies
P. Harkema
T +31 6 5182 2546
p.harkema@get-technologies.com

www.get-technologies.com

M. Douma
T +31 512 305 110
M +31 6 5125 7812
mdouma@ltonoord.nl

www.ltonoord.nl

20

Green Deal Zonne-energie

Betrokken partijen

Brancheorganisatie Holland Solar. Rijksoverheid: ministerie van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie, ministerie van Infrastructuur & Milieu en ministerie van Binnenlandse Zaken & Koninkrijksrelaties.

Initiatief

Holland Solar wil zonne-energie stimuleren door een breed systeem op te zetten dat voorziet in kwaliteitsborging, promotie en technische ondersteuning van zonne-energiesystemen. Het gaat onder andere om een certificeringssysteem voor installateurs van duurzame energiesystemen in de gebouwde omgeving. Ook zet Holland Solar zich in voor het verstrekken van meer informatie over zonne-energie.

Resultaten

- Een systeem voor kwaliteitsborging, promotie en technische ondersteuning voor zonne-energiesystemen;
- Factsheets, onder andere over de kosteneffectiviteit van zonne-energie en de verzameling en verspreiding van monitoringsgegevens van zonne-energiesystemen.

Hulp Rijksoverheid

- Het Rijk coördineert het proces van totstandkoming van een systeem van kwaliteitsborging en faciliteert de partijen in de duurzame energiesector in de gebouwde omgeving, waaronder Holland Solar, om hun bijdrage te kunnen leveren. Het Rijk biedt inhoudelijke ondersteuning, daar waar de sector de benodigde kennis niet zelf kan leveren.
- Het Rijk zet zich in om de procedures voor het toepassen van zonne-energie-installaties te vereenvoudigen en te versnellen. De procedures voor aansluiten van zonnepanelen worden duidelijker;
- en het Rijk ontwikkelt een richtlijn voor vergunningverlening voor het plaatsen van zonne-energie-installaties op monumenten en beschermde stads- en dorpsgezichten.

Contact

A. Veenstra
amelie.veenstra@hollandsolar.nl
T +31 6 10 15 15 53

www.hollandsolar.nl

21

Green Deal Vergroening MDI (polyurethaan) productie

Betrokken partijen

Het bedrijf Huntsman Holland.

Rijksoverheid: ministerie van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie,
ministerie van Infrastructuur & Milieu.

Initiatief

Deze Green Deal behelst de bouw van een proeffabriek van Huntsman Holland waarin de op laboratoriumschaal bewezen processen op fabrieksschaal worden getest. Doelstelling is om zo te komen tot een stapsgewijze vergroening van de MDI (polyurethaan) productie met als effect o.a. energiebesparing (procesintensificatie), verlaging van CO₂-uitstoot en verhoging veiligheid proces. Het project test de optimale (energiezuinige, milieuvriendelijke) procescondities en stelt de procesparameters vast van deze innovatieve procesintensificatie, waarbij de productkwaliteit gehandhaafd moet blijven. Dit maakt het bovenal mogelijk het geïntensifieerde proces te optimaliseren zodat het proces energiezuiniger, schoner en milieuvriendelijker wordt in vergelijking met de huidige ontwikkelde conventionele technologie. Om deze essentiële zaken, “proof of process” en “proof of product”, te testen is een nieuwe volledige demonstratie-unit van reactie tot aan opgewerkt eindproduct noodzakelijk. De in dit project opgedane kennis is breder toepasbaar binnen de chemische industrie, waarbij gebruik wordt gemaakt van het zogenaamd kraakproces.

Resultaat

De intentie is om bij succes de proeffabriek in Rotterdam uit te bouwen tot een nieuw te bouwen MDI-fabriek volgens dit nieuwe principe van procesintensificatie. Daarbij beoogt Huntsman op jaarbasis 1,4 PJ aan energieverbruik te verminderen en de CO₂-uitstoot met 76.425 ton te verlagen. Dit demonstratieproject geeft een impuls aan de bewustwording op het gebied van de mogelijkheden van procesintensificatie binnen de Nederlandse chemische (proces)industrie en levert daardoor ook een bijdrage aan de innovatie in het topgebied Chemie.

Hulp Rijksoverheid

De totale kosten voor de bouw en de demonstratie unit zijn begroot op 12,2 miljoen euro. De Rijksoverheid heeft de bereidheid financieel bij te dragen aan de kosten van de proeffabriek.

Contact

Afdeling Communications
T +31 181 29 21 78
info@huntsman.nl

www.huntsman.com

22

Green Deal Infrastructuur voor Elektrisch Vervoer

Betrokken partijen

The New Motion, mede namens een consortium van autofabrikanten (Opel, Nissan, Peugeot, Citroen, Fisker), netwerkbedrijf Alliander, Stichting E-Laad (regionale netbeheerders) en van participerende locaties zoals Q-Park. Rijksoverheid: ministerie van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie en ministerie van Infrastructuur & Milieu.

Initiatief

Betrokken partijen willen een grootschalig, intelligent en publiek toegankelijk laadnetwerk voor elektrische vervoer (EV) in Nederland realiseren. Daarmee willen ze ook smart grid-technologie, nodig voor een grootschalig netwerk van oplaadpunten, verder ontwikkelen. Een intelligent laadnetwerk geeft de mogelijkheid tot het beter afstemmen van vraag en aanbod van energie, slim afnemen en terugleveren. Daarnaast worden nieuwe dienstenmodellen met verschillende laadsnelheden en prijzen geïntroduceerd. Om te komen tot een goede uitrol van een intelligent netwerk van publiek toegankelijke laadpunten is het nodig om commerciële initiatieven op gang te brengen en op basis van experimenten vast te stellen op welke punten wet- en regelgeving aangepast moet worden.

In het eindresultaat wordt optimaal tegemoet gekomen aan de wensen van de EV-berijder (keuzevrijheid, flexibiliteit, gemak) en wordt tevens, vanuit de netwerkkant, optimaal gebruik wordt gemaakt van laadsturing en de koppeling tussen EV en decentrale opwekking.

Resultaat

- De uitrol in 2012 en 2013 van een landelijk dekkend netwerk van 10.000 intelligente laadpunten en 100 snellaadpunten voor elektrische auto's op private maar openbaar toegankelijke locaties (zoals parkeerterreinen, retail/horeca locaties, benzinepompen);
- Met elke elektrische auto die op de markt komt, wordt een intelligent laadpunt voor thuis/kantoor aangeboden, en zal op basis van een inventarisatie van wensen van de klant een intelligent laadpunt op een private locatie geplaatst worden;
- Er wordt invulling gegeven aan bovengenoemde voordelen van intelligent laden.

Hulp Rijksoverheid

- Onderzoekt welke impact het eindresultaat heeft op financieel, technisch, en regelgevend gebied. Er zal bijvoorbeeld bekeken worden of de huidige wettelijke eisen, die nu aan kleinverbruikers worden gesteld, optimaal zijn. En of sub-aansluitingen of multi-site benaderingen mogelijk moeten worden gemaakt. Een eerste inventarisatie hiervan zal gedurende de komende twaalf maanden worden uitgevoerd, in samenwerking met de consortium partners en NMa;
- spant zich in om op korte termijn verschillende stakeholders (infra- en dienstenaanbieders) bijeen te brengen om afspraken te maken en eventuele wijziging in regelgeving te bespreken;
- maakt ruimte in het kader van de 'proeftuinen smart grids of intelligente netten' om in de 'focusgebieden elektrisch rijden' ervaringen op te doen met deze marktconcepten;
- spant zich in om het belang van vergunningverlening voor laadinfrastructuur bij gemeenten onder de aandacht te brengen (met name ook in private gemeentelijke parkeerlocaties).

Contact

R. van Montfrans
info@thenewmotion.com
M +31 6 51 16 63 55

www.thenewmotion.com

23

Green Deal Bio-WKK en restwarmtebenutting

Betrokken partijen

Jaap Eden Ijsbanen in Amsterdam Oost, Eneco, adviesbureau Deerns, woningcorporaties De Key en Rochdale en gemeente Amsterdam (Stadsdeel Oost en projectbureau Zuidoostlob). Rijksoverheid: ministerie van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie, ministerie van Infrastructuur & Milieu en ministerie van Binnenlandse Zaken & Koninkrijksrelaties.

Initiatief

Dit project is gericht op **efficiënt en duurzaam energieverbruik**. Jaap Eden Ijsbanen heeft energie nodig om ijs te maken voor de schaatsbanen. Bij het 50-jarig jubileum van de baan is het idee ontstaan om biomassa te gebruiken voor de energievoorziening. Eerder onderzoek wijst uit dat de duurzame restwarmte die vrijkomt bij die energievoorziening op een rendabele manier gebruikt kan worden in gebouwen in de omgeving. Woningcorporaties De Key en Rochdale, die in de buurt van de ijsbanen woningen zullen realiseren, willen de restwarmte graag afnemen voor hun huurders.

Resultaat

Nuttige toepassing van duurzame restwarmte in circa 800 energieneutrale woningen in de Amsterdamse buurten Jeruzalem en Middenmeer Noord.

Hulp Rijksoverheid

Het Rijk is voornemens 50% van de kosten van de haalbaarheidsstudie op zich te nemen, op voorwaarde dat partijen de duurzame restwarmtevoorziening gezamenlijk realiseren. De bijdrage van het Rijk bedraagt maximaal €15.000.

Contact

A. van Dijk
stadsdeel Oost, gemeente Amsterdam
T +31 20 253 59 23
M +31 6 83 24 57 22
a.van.dijk@oost.amsterdam.nl

www.jaapeden.nl
www.eneco.nl
www.deerns.nl
www.rochdale.nl
www.zuidoostlob.nl
www.oost.amsterdam.nl
www.dekey.nl
www.watergraafsmeer.org/projecten-en-activiteiten/jaap-edenbaan

24

Green Deal Versterking onderzoek met Kennisinstellingen en Bedrijven

Betrokken partijen

Kennisinstellingen: ECN, TU-Delft, TU-Eindhoven, TU-Twente

Bedrijven: Stichting ATO, BioMCN, Levitech, Nefit B.V./ Bosch Thermotechnology,

NXP Semiconductors N.V., Suzlon Blade Technology, Tempres Systems B.V. en Knowledge Centre WMC.

Rijksoverheid: ministerie van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie en ministerie van Infrastructuur & Milieu.

Initiatief

Bij de Green Deal Materialen voor Energietoepassingen (GDME) vormt materiaalonderzoek de basis van belangrijke innovaties op het gebied van duurzame energietechnologieën en biedt inherent “groen en groei”. Versterking van dat onderzoek en bundeling van krachten tussen kennisontwikkelaars en -toepassers (de kern van deze GDME) zijn essentieel om in de sterk competitieve mondiale context een concurrerende positie te behouden en om technologieën snel en grootschalig te kunnen toepassen. Daarmee levert deze Green Deal onmisbare ingrediënten voor langdurige, hoogwaardige economische activiteiten en voor verduurzaming van de energievoorziening en het energiegebruik. Bij het onderzoek zullen de kennisinstellingen zich vooral richten op funderend onderzoek en opleiden van hoogwaardige kenniswerkers en de industrie op toegepast onderzoek.

Resultaat

De Green Deal Materialen voor Energietoepassingen (GDME) beoogt 1) de verduurzaming van onze economie te versnellen en 2) hier ook economisch van te profiteren, door materiaalonderzoek ten behoeve van de ontwikkeling én toepassing van nieuwe en verbeterde duurzame energietechnologieën.

Het economische effect betreft zowel groei in banen als groei in innovatief vermogen en concurrentievermogen. Daarbij gaat het in het bijzonder om: windenergie, zonne-energie, elektriciteitsopslag (onder meer i.r.t. elektrisch rijden), warmteopslag (onder meer i.r.t. energiebesparing), biobrandstoffen en brandstofcellen. Het programma Advanced Dutch Energy Materials Innovation Lab (ADEM) vormt de kernactiviteit van de GDME.

Hulp Rijksoverheid

- € 15 miljoen subsidie aan kennisontwikkeling en toepassing voor bovengenoemde technologieën;
- Bedrijfsleven *in the lead* bij sturing onderzoek.

Contact

ir. K. P. Heijns
T +31 15 278 67 77
M +31 6 24 21 95 29
k.p.heijns@tudelft.nl

www.tudelft.nl
www.adem-innovationlab.nl

25

Green Deal KLM

Betrokken partijen

Koninklijke Luchtvaart Maatschappij N.V. (KLM).

Rijksoverheid: ministerie van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie,
ministerie van Infrastructuur & Milieu.

Initiatief

KLM streeft naar een verdere verduurzaming van de luchtvaartindustrie, ondermeer door een toenemend gebruik van duurzame biobrandstoffen in het vliegverkeer en door het omzetten van restafval tot energie.

Biobrandstof

- KLM zet zich in om bekendheid met en gebruik van duurzame biobrandstof door andere partijen in de luchtvaartindustrie te vergroten, o.a. door:
 - Het ontwikkelen van duurzaamheidsstandaarden;
 - Kennisuitwisseling met stakeholders uit de supply chain, NGO wereld, corporate accounts, overheid en wetenschap over “hoe nu verder”;
 - Het ondersteunen van initiatieven die bijdragen aan de ambitie ‘Biofuel Flightpath’ van de Europese Commissie (doelstelling 2020: twee miljoen ton duurzame biobrandstoffen voor luchtvaart te produceren en gebruiken).
- KLM zal innovatie op gang brengen in samenwerking met alle spelers in de keten van biobrandstoffen en investeren in onderzoek, ontwikkeling en demonstratieprojecten, teneinde de economisch meest rendabele techniek te combineren met de meest rendabele en duurzame biomassa.
- KLM zal de klant actief betrekken bij duurzame luchtvaart, specifiek geënt op biobrandstof: KLM is voornemens een ‘Biofuels Corporate Account’ programma te ontwikkelen, waarvan de bijdragen worden aangewend voor investeringen in biobrandstoffen projecten.

“Waste to Energy”

- KLM is het “Waste-to-Energy” programma gestart met de ambitie om al haar catering restafval dat niet meer hergebruikt of gerecycled kan worden lokaal om te zetten naar energie. Dagelijks is dit 20 ton restafval, afkomstig van de vliegtuigen.

Resultaat

- Verduurzaming van de luchtvaart door het gebruik van biobrandstoffen;
- KLM zal vanaf het najaar 2011 circa 200 vluchten van Amsterdam naar Parijs op biobrandstof (op basis van afgewerkt frituurvet) uitvoeren;
- Grote energie- en CO₂ winst met het “waste to energy” programma ten opzichte van huidige verbranding in Afvalverbrandingsinstallaties. Bovendien is er een groot herhaalpotentieel bij andere luchtvaartbedrijven, ziekenhuizen, en campussen.

Hulp Rijksoverheid

- Inzet om relevante wet- en regelgeving aan te passen en bezien of tijdelijke ontheffingen kunnen worden verleend;
- Gedragen duurzaamheidsstandaarden ondersteunen en een level playing field voor de Nederlandse luchtvaartindustrie waarborgen;
- Promotie van vliegen op biokerosine door steun aan het ‘Biofuels Corporate Account’ en eventueel als ‘launching customer’ op te treden;
- Onderzoek naar mogelijkheden binnen de SDE+regeling.

Contact

W. van de Werf

willemijn-van-der.werf@klm.com

T +31 20 648 57 04

<http://www.klm.com/corporate/nl/topics/corporate-social-responsibility/index.html>

26

Green Deal Koppert Cress

Betrokken partijen

Bedrijf Koppert Cress.

Rijksoverheid: ministerie van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie, ministerie van Infrastructuur & Milieu.

Initiatief

Green Deal in het kader van 'Kas als Energiebron', waarin Productschap Tuinbouw, LTO Glaskracht Nederland en het ministerie van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie samenwerken aan een klimaatneutrale glastuinbouw.

Het gaat om een Praktijkpilot warmte-koude-opslag met hogere temperatuur. Koppert Cress gaat het bedrijf op een duurzamere manier verwarmen. Warmte wordt gewonnen uit de kas en uit de led-belichting. Deze warmte wordt in de zomerperiode geoogst en opgeslagen in de warmtebronnen. In de winter worden de warmtebronnen leeg getrokken om de kas, de verwerkingsruimte en het nieuwe kantoor gebouw te verwarmen. Daarnaast is er een koppeling met naastgelegen vrije bouwkavels, zodat deze in de winterperiode tevens voorzien kunnen worden van duurzame warmte.

Resultaten

- De warmte-koude-opslag met hogere temperatuur levert een jaarlijkse energiebesparing van 1,8 miljoen m³ gas op;
- Actief kennis en ervaring delen.

Hulp Rijksoverheid

- Wanneer onderzoeksresultaten dit bevestigen, is het Rijk voornemens de hogere retourtemperatuur van 30°C (in plaats van 25°C) in de vaststelling van het Besluit Bodemenergiesystemen op te nemen;
- Ondersteunt met kennis en regie bij het tot stand komen van een proefvergunning van provincie Zuid-Holland voor een praktijkpilot met hogere temperatuuropslag met 40°C door Koppert Cress en spant zich in voor een adequate monitoring van het project;
- Ondersteunt de voortzetting van het onderzoeksproject 'Meer met Bodemenergie', voor het ontwikkelen, monitoren en evalueren van de resultaten van de verschillende praktijkpilots met hogere temperatuuropslag (HTO, hoger dan 30°C). Doel is het krijgen van duidelijkheid of nog hogere temperaturen en een verruimde energiebalans toelaatbaar zijn in de bodem en aan welke criteria vervolgprojecten dan moeten voldoen. Een breed platform van deelnemers uit bedrijfsleven, kennisinstututen en overheden draagt zorg voor afstemming, sturing en advisering voor doorvertaling naar beleid. Op basis van de resultaten en de adviezen kan het Rijk nieuwe inzichten verankeren in regelgeving.

KOPPERT CRESS
Architecture Aromatique

27

Green Deal Duurzame warmte uit biomassa

Betrokken partijen

Champignonkwekerij 't Voske B.V. Rijksoverheid: ministerie van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie en ministerie van Infrastructuur & Milieu.

Initiatief

't Voske heeft de ambitie om een energieneutraal paddenstoelenbedrijf neer te zetten. Om dit te kunnen realiseren wil het bedrijf de eigen champost na de champignonteelt hergebruiken voor energieopwekking. De geproduceerde verbrandingswarmte wordt geleverd aan een naburige glastuinder. Dit voorkomt afzetkosten en transportkilometers voor de afgewerkte champost. Daarnaast gaat de ondernemer het restproduct van de verbranding (de as) leveren aan de kunstmestindustrie, die de mineralen (fosfaat, kali, magnesium) hergebruikt.

Resultaten

- Het realiseren van een champostverbrander op het paddenstoelenbedrijf, waarbij duurzame energie wordt opgewekt die wordt gebruikt voor verwarming van het eigen bedrijf en voor een deel wordt geleverd aan een naburige glastuinder voor de verwarming van diens bedrijf. Ook wordt er elektriciteit geproduceerd door middel van warmte-kracht-koppeling;
- De geproduceerde as zal als grondstof aan de kunstmestindustrie worden geleverd.

Hulp Rijksoverheid

- Verduidelijken van wet- en regelgeving op het gebied van afvalstoffen, toegestane emissies en meststoffen;
- Onderzoeken of er een ontheffing van de plicht tot bemonstering en analyse van de vracht champost afkomstig van een buurman, gegeven kan worden op het moment dat de champostverbrander draait.

Contact

Arjan Heeren
info@voskeuden.nl
T +31 413 36 86 72
M +31 6 51 33 82 83

www.portabella.nl

28

Green Deal Gescheiden afval inzameling

Betrokken partijen

Milgro, het Kennisplatform Duurzaam Grondstoffenbeheer en inzamelende organisaties.

Rijksoverheid: ministerie van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie en ministerie van Infrastructuur & Milieu.

Initiatief

Afval levert waardevolle grondstoffen en materialen waaruit nieuwe producten kunnen worden gemaakt. Meer materialen in de kringloop houden, levert niet alleen milieuwinst, maar ook economische winst op. Ambitie van het kabinet is daarom om het aandeel recycling te laten groeien van 80% nu naar 83% in 2015. Nederland moet nog meer een grondstoffenrotonde worden. Er is milieuwinst te behalen door gescheiden inzamelen door consumenten verder te stimuleren. Intentie is bij te dragen aan het verder stimuleren van het gescheiden inzamelen van afval door consumenten beter te informeren.

Milgro, de sponsor van het kennisplatform, en het Kennisplatform Duurzaam Grondstoffenbeheer willen hiermee actief bijdragen om verspilling van grondstoffen te voorkomen. Het Kennisplatform Duurzaam Grondstoffenbeheer (DGB) wil daartoe samen met organisaties die het apart inzamelen van afval bevorderen, een centrale website bouwen, waar informatie te vinden is over de inzameling van overtollig materiaal/spullen en indien van toepassing de brengplaatsen daarvan.

Resultaat

Het Kennisplatform Duurzaam Grondstoffenbeheer (DGB) zal de website opzetten in samenwerking met de organisaties die inzameling van recyclebare materialen en spullen stimuleren. Het gaat om onder meer de VHT, Wecycle, Stibat, MVO (Productschap Margarine, Vetten en Oliën; inzameling oud vet), Stichting promotie Glasbak en Plastic Heroes. Het DGB zal de ICT-capaciteit leveren om de website op te zetten. De inzamelende organisaties leveren de al bestaande informatie over inzamelpunten. De website kan daarom vrij snel worden opgezet. Het Kennisplatform zal met enkele genoemde organisaties tijd vrij maken om de website te onderhouden.

Hulp Rijksoverheid

De rijksoverheid zal behulpzaam zijn bij het verkrijgen van de informatie voor de website door mogelijke samenwerkingspartners aan te dragen en overleggen met gemeenten (of vertegenwoordigers daarvan) op te zetten. De rijksoverheid zal behulpzaam zijn bij het benaderen van gemeenten, om te vragen om bekendheid aan de website te geven, middels de gangbare en bestaande communicatiekanalen.

Contact

J. Welink
T +31 15 278 92 05
M +31 6 42 13 26 14

www.milgro.nl

29

Green Deal Energiebesparing bij het MKB

Betrokken partijen

MKB Nederland.

Rijksoverheid: ministerie van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie en ministerie van Infrastructuur & Milieu.

Initiatief

Voor MKB-Nederland is energiebesparing belangrijk want het draagt bij aan een sterkere concurrentiepositie van Nederland.

Daarom wil MKB-Nederland in samenwerking met 25 intermediaire organisaties ervoor zorgen dat er minimaal 500 MKB-bedrijven energiebesparende maatregelen nemen of gaan investeren in duurzame energieopwekking.

Resultaten

De resultaatverplichting houdt concreet in dat er in de periode 1 juni 2011 tot 31 december 2012 de volgende zaken tot stand komen:

- Minimaal 480 MKB-bedrijven nemen energiebesparende maatregelen, waarbij wordt uitgegaan van gemiddeld 20% besparing, vergeleken met het actuele energieverbruik;
- Minimaal 20 MKB-bedrijven investeren daadwerkelijk in duurzame energieopwekking. Hierbij wordt ervan uitgegaan dat het bedrijf na het nemen van de maatregelen tenminste 20% van het energieverbruik verkrijgt uit eigen duurzame opwekking.

Hulp Rijksoverheid

Bereidheid om een financiële bijdrage te leveren voor de opstart en organisatie van het project.

Contact

M. Kloet
M 6 11 35 17 57
m.kloet@mkb.nl

www.mkb.nl

30

Green Deal Verduurzaming betonketen

Betrokken partijen

MVO Nederland en bedrijven (A&G Milieutechniek, Archiview, Ballast Nedam, BAM Groep, CRH, ENCI/ Mebin, Heijmans, Van Nieuwpoort, Strukton, Van Spijker beton- en waterbouw en Volker Wessels). De organisaties BFBN, BRBS, Cement- en Betoncentrum, Cascade, en VOBN. Rijksoverheid: ministerie van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie en ministerie van Infrastructuur & Milieu.

Initiatief

Bijna twintig partijen in de Nederlandse bouwwereld gaan samenwerken in het Programma verduurzaming betonketen. Van productie tot toepassing en hergebruik werken zij aan vergaande verduurzaming van de gehele betonketen.

Bijzonder aan het Programma verduurzaming betonketen is dat het alle schakels in de Nederlandse betonketen behelst en niet alleen gaat over het product beton, maar ook over betonnen constructies. Doelstelling is om met elkaar te komen tot een breed gedragen en onafhankelijke definitie van duurzaam beton. En om deze vervolgens toe te passen in de gehele Nederlandse keten.

Belangrijke thema's zijn uiteraard energiegebruik en emissie in bodem, water en lucht, maar ook winning en verbruik/hergebruik van grondstoffen en de impact van onderneming en productie op biodiversiteit en ecosystemen. Naast de afzonderlijke schakels in de keten worden ook de verbindingen daartussen meegenomen. Dit betekent dat er bijvoorbeeld ook gekeken wordt naar ontwerp, logistiek en transport. Werkgroepen op de vier themagebieden van energie, grondstoffen, emissies en biodiversiteit/ ecosysteem werken inhoudelijke doelstellingen voor 2020 en 2050 uit. De deelnemende bedrijven committeren zich aan die doelstellingen.

Resultaat

Product 1: MVO-strategie betonketen

Tijdens het programma worden op basis van de speerpunthema's concrete doelstellingen afgesproken door de partners. Deze hebben betrekking op de jaren 2020 en 2050. Teneinde deze doelstellingen te behalen zal een MVO-strategie moeten worden opgesteld, om resultaten van dit programma te borgen en uit te breiden. In deze strategie zal ook afgesproken worden op welke manier de bovengenoemde middelen worden ingezet. Zo wordt het vervolg van de verduurzaming van de betonketen vastgelegd. De strategie wordt omgezet door een verdere uitwerking van het programma naar voorbeeld van IDH (IDH is meer gericht op internationale ketens) aangepast aan de gefragmenteerde lokaal georganiseerde bouwketens.

Hiervoor is nodig:

Individueel MVO beleid: Vertalen van de duurzame visie naar individuele MVO-business-strategieën en investeringsbeslissingen (vertrouwelijk, ieder bedrijf voor zich). Alle bedrijven in de Green Deal committeren zich MVO actief in hun bedrijfsvoering op te nemen. In de praktijk zal er gewerkt worden met op dat moment en op een specifieke locatie meest duurzame opties voor beton en betonconstructies. Het is een continue proces van verduurzamen van beton, opdat steeds meer duurzame beton(constructies) worden ontwikkeld en toegepast. Het einddoel van dit proces is dat het meest duurzame beton wordt benoemd, gemaakt en gebruikt.

Projectplan samenwerkingsproject(en)

MVONL beton project partners willen over maximaal 2 jaar een ketenaanpak gedefinieerd hebben, met (financieel) commitment van commerciële partijen en maatschappelijk draagvlak. Doel hiervan is om in 2020 minstens 20% van de Nederlandse (beton) bouwmarkt volgens de te ontwikkelen breed gedragen definitie duurzaam te bouwen, zodat het in de bouwsector afgesproken doel van 100% in 2050 haalbaar is.

Haalbaarheid kenniscentrum duurzaam beton

Partijen zullen de haalbaarheid van een kenniscentrum duurzaam beton beoordelen en bespreken.

Product 2: Platform Verduurzaming Betonketen

De leden van het platform zijn ambassadeur van het programma en zorgen ervoor dat de bedrijven en organisaties actief blijven werken aan het realiseren van de in het programma gestelde doelen waarbij zij zich zelf ook kunnen committeren aan de doelstellingen. Het Platform verduurzaming cement- en betonketen bestaat uit (koploper)bedrijven van alle schakels in de betonketen.

Product 3: WIKI

Een voor iedereen toegankelijke online wiki over duurzaamheid en beton. Streven is een database met onafhankelijke waardering van de oplossingen (hoe duurzaam is het). Aspecten voor waardering zijn: LCA informatie, landgebruik, natuurwaarde (etc) en sociale criteria.

Product 4: Communicatie

Tijdens het project zal veelvuldig gecommuniceerd worden over de behaalde resultaten. Doel van deze communicatie is het positioneren van de betonindustrie in het algemeen, en de programmapartners in het bijzonder, als duurzaam. De communicatie krijgt vorm door het publiceren in vakbladen en -sites, communicatie-uitingen van de Rijksoverheid, MVO Nederland en programmapartners, en het schrijven van persberichten.

Alle tot nu toe verkregen informatie over de mate van duurzaamheid van beton is door MVO Nederland in een productdossier verzameld en in de vorm van een webdossier gepubliceerd. Centraal in dit dossier staat de milieu-impact in de cement en betonketen, trends en ontwikkelingen, mogelijke alternatieven, handelingsperspectieven en praktijkvoorbeelden. Het webdossier is in december 2010 op de website van MVO Nederland gepubliceerd. Gebleken is dat er grote behoefte bestaat aan een centrale en onafhankelijke bron van informatie over de duurzaamheidsprestaties over de gehele keten van beton. Gezien deze behoefte zal het uitbreiden en updaten van dit webdossier onderdeel zijn van de communicatie over het programma. Daarbij kan geput worden uit de informatie die op de Wiki beschikbaar komt.

Hulp Rijksoverheid

- Het Rijk neemt deel aan de stakeholdersdialoog om een breed gedragen definitie op te stellen.
- De Rijksoverheid zal op verzoek van bedrijfsleven zoeken naar mogelijkheden om belemmeringen weg te nemen. Dit kan bijvoorbeeld zijn het omzetten van de vergaarde kennis in bruikbare wetten, praktische regels en richtlijnen, alsmede het herzien van voorschriften die niet meer worden ondersteund door de huidige inzichten.
- De Rijksoverheid zal kennis en expertise leveren ter ondersteuning van dit project.
- De Rijksoverheid zal op directieniveau plaats nemen in de Stuurgroep.
- De Rijksoverheid zal het consortium wijzen op mogelijke interessante subsidiemogelijkheden in Nederland en Europa. Partijen van de rijksoverheid zullen bezien of met behulp van een subsidiebijdrage een innovatiegerichte aanbesteding mogelijk is. Daarbij is SBIR een belangrijk aanbestedings-instrument.
- De Rijksoverheid zal bezien of (innovatiegerichte) duurzame aanbesteding behulpzaam kan zijn bij het realiseren van deze Green Deal doelen. Ervaringen (openbare informatie) hieruit zullen worden ingebracht in deze Green Deal.

Contact

L. Nouws Keij
l.nouwskeij@mvonederland.nl
T +31 30 230 56 99

www.mvonederland.nl